Projekt

Załącznik nr 1 do uchwały nr 3/2026 Zarządu Związku
Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego
Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku
z dnia 20 marca 2026 r.

Stanowisko Zarządu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku

w sprawie
konieczności kontynuacji wsparcia sprawiedliwej transformacji po 2027 roku oraz wzmocnienia instrumentów pomocy dla regionów objętych transformacją

Działając w imieniu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku, wskazujemy, że proces sprawiedliwej transformacji regionów węglowych i przemysłowych stanowi **jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych w skali europejskiej i wymaga kontynuacji wsparcia** w kolejnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej.

Subregion Zachodni Województwa Śląskiego, podobnie jak inne regiony **objęte Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)**, znajduje się w trakcie głębokich przemian społecznych i gospodarczych. Dotychczasowe wsparcie umożliwiło uruchomienie procesów dywersyfikacji gospodarczej, tworzenia nowych miejsc pracy oraz łagodzenia skutków odchodzenia od gospodarki opartej na węglu.

Z niepokojem odnotowujemy pojawiające się propozycje ograniczenia lub marginalizacji mechanizmu sprawiedliwej transformacji po 2027 roku. W naszej ocenie brak dedykowanego instrumentu finansowego oraz wyodrębnionej alokacji środków może istotnie osłabić skuteczność działań transformacyjnych oraz zagrozić trwałości osiągniętych efektów.

Proces transformacji ma charakter długofalowy i wymaga stabilnych, przewidywalnych ram finansowych oraz silnego zakorzenienia w politykach regionalnych.

Jednocześnie, w kontekście trwających prac nad wytycznymi dotyczącymi regionalnej pomocy państwa na lata 2028–2034, wskazujemy na konieczność zapewnienia spójności pomiędzy instrumentami polityki spójności a zasadami pomocy publicznej oraz dostosowania poziomu wsparcia do rzeczywistych potrzeb regionów objętych transformacją.

W związku z powyższym postulujemy:

1. utrzymanie dedykowanego mechanizmu wsparcia sprawiedliwej transformacji po 2027 roku, w tym wyodrębnienie celu szczegółowego w ramach polityki spójności, obejmującego szeroko rozumianą transformację społeczno-gospodarczą regionów;

2. zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania oraz jasnej metodologii podziału środków, odpowiadającej rzeczywistym potrzebom regionów objętych transformacją;
3. utrzymanie silnej roli regionów w planowaniu i wdrażaniu działań transformacyjnych, w oparciu o regionalne strategie sprawiedliwej transformacji;
4. zapewnienie ciągłości interwencji po 2027 roku, w tym poprzez stworzenie kompleksowego mechanizmu wsparcia obejmującego katalog działań oraz partnerski model wdrażania;
5. utrzymanie możliwości zwiększenia maksymalnej intensywności pomocy regionalnej o co najmniej 10 punktów procentowych dla obszarów objętych procesem transformacji, w tym tych wskazanych w terytorialnych planach sprawiedliwej transformacji;
6. uwzględnienie zmieniającej się klasyfikacji regionów, w tym sytuacji regionów przechodzących do kategorii „regionów przejściowych", dla których obniżenie poziomu wsparcia mogłoby istotnie ograniczyć możliwości przyciągania inwestycji oraz tworzenia nowych miejsc pracy;
7. zapewnienie spójności pomiędzy instrumentami polityki spójności a zasadami pomocy publicznej, tak aby wsparcie dla regionów transformujących się było skuteczne i adekwatne do skali wyzwań.

Brak kontynuacji silnego wsparcia dla regionów objętych sprawiedliwą transformacją może prowadzić do **zahamowania procesów rozwojowych, pogłębienia nierówności regionalnych oraz wzrostu napięć społecznych**. Jednocześnie skuteczna transformacja stanowi warunek **utrzymania konkurencyjności gospodarki Unii Europejskiej oraz realizacji celów klimatycznych**.

Działając w imieniu Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku, deklarujemy gotowość do dalszej współpracy i aktywnego udziału w kształtowaniu rozwiązań na poziomie krajowym i europejskim w tym zakresie.

Przewodniczący Zarządu
Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego
Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku

Leszek Bizoń